

سورة حدید

آیه ۴

آفرینش آسمانها و زمینها

درشش دوره

۴ - هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ

آيام

اداست که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید .
ما این حقیقت را در قرآن بطور مکرر (۱) میخوانیم که خداوند آسمانها و زمین را در شش روز آفریده است ، انسان در اولین برخورد با خود فکر میکند چگونه خداوند آسمانها و زمین را در شش روز آفرید ؟ مگر شش روز معلول حرکت زمین بدور خویش نیست ؟ قسمتی که در برابر خورشید است ، روز و قسمت دیگری که در تاریکی فرو رفته شب است ، بلا بر این مرسومه از این شش روز که طرف خلقت و پیدایش زمین و آسمانها است ، کدام است یا اینکه مگر گزین اول از پیدایش زمین و آسمانها ، شب و روزی نبوده است .

ولی بایک توجه ، میتوان مشکل را حل نمود و آن اینکه «ایام» جمع «یوم» است و «یوم» در لغت عرب و همچنین در بیشتر زبانها ، علاوه بر معنای معروف (روز مقابل شب) گاهی بمعنای دوران نیز بکار میرود .

فی السئل میگویند : روزی کودک بودم ، و روزی جوان ، امروزم پیر شده ام ، در این عبارت شیرین ، مجموع زنده گی را سه قسمت تقسیم کرده ، و نام هر قسمت را «روز» نهاده است .

(۱) در اعراف / ۵۳ ، یونس / ۳ ، هود / ۷ ، فرقان / ۵۹ ، سجده / ۴ ، ق / ۲۸ وارد شده است .

انفاقا سپاری از مفسرین در آیه زیر «ایام» را بمعنای اوقات و دوران گرفته اند .
اینک آیه : وَجَعَلَ فِيهَا دُورَابِهَا مِنْ فَوْقِهَا وَبَارِكْ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَامَهَا فِي أَرْبَعَةِ آيَاتٍ (فصلت آیه ۱۰) .

در روی زمین لنگرها (کوچکها) پدید آورد و چیزها بر آن افزود ، و مواد غذائی را در چهار روز (چهار دوران ، و چهار وقت که بمقتضای همان فصول چهار گانه است) بوجود آورد .

پس بر این اساس شبها همان فترات از معنای ایام است که در مواقعی بمعنای دوره بکار میرود .
امام (ع) میفرماید اندهر یومان یوم لک و یوم علیک : زمانه دور و رست ، روز بست بنفع تو ، و روز دیگر جزرتو یعنی انسان روزی بر فراز قدرت و ثروت ، و روزی در حقیقت ذلت و بیچارگی است .

ایمؤمنان میفرماید انما الدنیا ثلاثه : یوم مضی بمافیة ؛ فلیس بعائد ؛ و یوم انت فیہ فحق علیک اغنامه ، و یوم لا ندری انت من اهلہ و لعلک راحل فیہ روز کاره روز پیش نیست : روز بکه گذشته ، بارگشت ندارد ، روزی که در آن هستی ، و باید آنرا غنیمت بشماری ، و روز دیگری در پیش است و معلوم نیست تو اهل آن باشی (زنده باشی) (سفینه البحار ماده «یوم») .

شاعر سخن ساز و شیرین زبانی بنام کلیم چنین میگوید :
بنامی حیات دو روزی نبود پیش
آنهم کلیم بانو بگویم چسان گذشت
بگردنم حرف بستن دل شد باین و آن
روز دیگر بکنند دل ز این و آن گذشت
روی این اساس قرآن میگوید : ما زمین و آسمانها را در شش دوره آفریده ایم ، و این نظام شکستناپذیر معلول یک لحظه و دو دقیقه و یک سال و دو سال نیست ، بلکه معلول و اثر دورههایی است که بر آسمانها و زمین گذشته است . حال این دورههای شکستناپذیر است ، و طول مدت آنها چندر بوده بطور قطع روشن و واضح نیست .

آری دانشمندان زمین شناس برای زمین دورههایی قائل شده و مانند آن برای سایر سیارات و شورشید ، شمرده اند . و در شمار دو طبقه اوقات و سن پیدایش آنها اختلاف دارند ، ولی آنچه بدیهی و مسلم است ، و قرآن و علم آنرا تأیید میکنند اینست که آسمانها و زمین دورانی داشته و پس از طی دورههایی با نرسورت در آمده است .

اینکما نظرد انتم ندان زمین شناس را بطور اجمال در اینچنان منکس میبازیم :
بقیده آن زمین مدتها بوجود آمده گازی جزء خورشید بوده ، سپس از خورشید جدا

گردیده و پسرکت دور خورشید و دور خود ادامه داده است ، و بر اثر جدا شدن از خورشید کم کم سرد گردیده ، و وقتی از مواد جامد اطراف هسته گداخته آنرا پوشانیده است که بان پوسته جامد زمین گفته میشود .

زیر پوسته زمین طبقه ضخیم تری از مواد سنگین وجود دارد ، این طبقه گداخته و سنگین تر از طبقه قشر است . مواد گداخته ای که از کوه های آتشفشان خارج میگردد از جنس همین طبقه است ، قسمت درونی زمین بیشتر از فلزات سنگین مانند آهن و نیکل است ، این قسمت سنگین ترین قسمتهای زمین را تشکیل میدهد .

این طبقات که بطور اجمال بیان شد ، محصول مرور سالیان دراز است که از حساب دقیق بشر بیرون است . و بدیهی است که هرگز در یک لحظه و در یک روز و در روز صورت پذیرفته است .

دانشمندان توانسته اند ، هر طبقات رسوبی زمین را که در آنها آثار موجودات زنده به خوبی محفوظ مانده است ، با مقیاسهای صحیحی معین کنند و آنرا بچهار دوران تقسیم میکنند ، و هر یک از دورها را نیز بنسبتهای کوچکتری تقسیم کرده ، و با این تقسیمات کوچکتر ، دورها میگویند ، و هر دوره نیز بچند «اشکوب» تقسیم میشود .

برای تمییز سن طبقات زمین از روی ضخامت طبقات رسوبی استفاده میکنند ، و ضخامت یک طبقه رسوبی را بر ضخامت متوسطی که امروزه مسکن است در دریاها رسوب گذاشته شود ، قسمت مینمایند خارج قسمت آن سن تقریبی آن طبقه میباشد .

امروزه ضخامت نسبی طبقاتی که در آن انسان ، پستانداران ، خزندگان و آمونیتها ، و ماهیها زندگی میکردند و فسیلهائی از آنها باقی مانده است تعیین کرده اند و زمانی که از آغاز تشکیل هر یک از این طبقات میگذرد ، بدست آمده که بطور تفصیل در کتابهای زمین شناسی موجود است ، از روی هم رفته کاوشهای علمی دانشمندان زمین شناسی و ستاره شناسی بدست میآید که مطلقاً شمسی پس از طی دوره هائی باینصورت درآمده است .

مسلمانان نباید خوشمقن خوار سازد

ان الله فوض الی المؤمنین من کل شیء الا اذلال نفسه

امام صادق علیه السلام

خداوند تمام کارهای مسلمانان را بسودا و واگذار نموده است
مگر خوار کردن خویش ، یعنی جائز نیست موجبات خواری خود
را فراهم سازد .

کافی ج ۵ ص ۶۳